

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІ історії, права та
міжнародних відносин

 Олександр ЖУКОВ

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність D4 Публічне управління та адміністрування

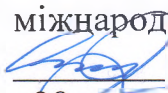
Освітньо-професійна програма Публічне управління та адміністрування

Другий рівень вищої освіти

Мова навчання українська

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної
комісії ННІ історії, права та
міжнародних відносин

 Світлана МОЦАК

«28» серпня 2025 р.

Укладач:

Беляєва О.П. – кандидат наук з державного управління, старший викладач

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та публічного управління

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент **Олена ІВАНІЙ**

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Обов'язкова
		Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність D4 Публічне управління та адміністрування	1-й
		Лекції
		14 годин
		Практичні, семінарські
		14 годин
		Самостійна робота
		60 годин
		Консультації
		2 години
		Вид контролю: залік
	Освітній рівень вищої освіти: другий (магістерський)	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні» є розширення і поглиблення знань здобувачів вищої освіти щодо вирішення завдань публічного управління та адміністрування відповідно до правових вимог.

Після вивчення дисципліни «Право в публічному управлінні» здобувачі вищої освіти повинні володіти:

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою *загальних компетентностей*:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ЗК 04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК 06. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

ЗК 07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 08. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою *спеціальних компетентностей*:

СК 01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК 02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК 03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК 05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК 07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК 11. Здатність розробляти і впроваджувати інноваційні проекти на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою *інтегральної компетентності*, а саме: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог..

2. Передумови для вивчення дисципліни

Виходячи з мети навчальної дисципліни, фактором успішного формування відповідних компетентностей є володіння здобувачами вищої освіти основами публічного управління та адміністрування. Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та передусє вивченню дисциплін «Публічна служба», «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та національна безпека», «Стратегічне управління розвитком громад і територій та управління змінами».

3. Результати навчання за дисципліною

РН 02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН 08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН 14*. Розробляти та реалізовувати заходи щодо адаптації та впровадження кращих вітчизняних та зарубіжних практик діяльності органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Оцінка «відмінно» ставиться коли студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.
82 – 89	Оцінка «добре» ставиться коли студент має гнучкі знання в межах навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
74 – 81	Оцінка «добре» ставиться коли студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені

	помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.
64 – 73	Оцінка «задовільно» ставиться коли студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60 – 63	Оцінка «задовільно» ставиться коли у студента відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент не логічно та незрозуміло відтворює навчальний матеріал.
1 – 34	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Розподіл балів

Теми							Разом
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	
Поточний контроль							100
10	10	10	10	10	10	10	
Контроль самостійної роботи							
30							

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка.

Об'єктом додаткового заохочення здобувачів за рішенням кафедри може бути виконання інших видів робіт: участь у роботі студентських наукових конференцій, підготовка та публікація результатів наукового дослідження

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	відмінно добре
82 - 89	B	
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, роботи на практичних заняттях, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **70 балів:** робота на *практичних* заняттях – підготовка доповідей, усні відповіді, участь в обговоренні питань / дискусіях, виконання практичних індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, розв'язання ситуацій тощо.

- **30 балів:** Результат самостійної роботи.

Разом – **100 балів.**

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни можуть бути:

- **усний контроль** – здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування: при індивідуальному викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- **наукова дискусія** – відповідь має бути якомога стислою, у рамках заданого питання, й одночасно підтверджуватися відповідною статтею закону, якою, на думку студента, може бути доведена його позиція; якщо хтось має інше бачення даного питання, він має право висловити свою точку зору;

- **письмовий контроль** – здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття, відрізняється глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- **тестовий контроль** – сприяє систематичному вивченню матеріалу протягом усього навчального року, а також організації постійної та безперервної перевірки глибини та якості засвоєння матеріалу;

- **підготовка доповідей, есе, презентацій** тощо.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні» складається з 7 тем:

1. Право в демократичному суспільстві: поняття та сутність.
2. Належне врядування.
3. Правовладдя та людські права в публічному управлінні.
4. Організація публічної влади.
5. Правозастосування. Проблеми і помилки правозастосування.

6. Нормотворчість в публічному управлінні.
7. Підготовка нормативно-правових актів публічної адміністрації.

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни.

ТЕМА 1. Право в демократичному суспільстві: поняття та сутність

Основні типи розуміння права. Нормативізм (позитивізм), природна школа права, соціологічне та історичне розуміння права, психологічна теорія права.

Справедливість як сутнісна характеристика права. Право та мораль.

Форми права. Законодавство. Правовий прецедент. Принципи права як форма права. Міжнародні договори. Pacta sunt servanda. Правові звичаї та правова доктрина.

Soft law. Hard law. Jus cogens.

ТЕМА 2. Належне врядування

Людські права, правовладдя та конституційна демократія як цінності сучасного суспільства.

Загальна характеристика належного врядування (good governance). Принципи належного урядування. Participation. Rule of law. Transparency. Responsiveness. Consensus orientation. Equity. Effectiveness and efficiency. Accountability. Strategic vision.

ТЕМА 3. Правовладдя та людські права в публічному управлінні

Правовладдя як принцип та доктрина. Елементи верховенства права. Законність. Правова визначеність. Заборона державного свавілля. Ефективний доступ до правосуддя. Додержання прав людини. Недискримінація і рівність перед законом.

Поняття людських прав. Фундаментальність. Природність, невід'ємність. Загальність, рівність. Універсальність. Пріоритет над позитивним правом.

Класифікація людських прав. Абсолютні та відносні права. Обов'язки держави з забезпечення людських прав.

ТЕМА 4. Організація публічної влади

Система публічної влади. Центральні органи публічної влади. Органи державної виконавчої влади на місцях. Органи місцевого самоврядування.

Правове регулювання публічної служби.

Повноваження органів публічного управління та адміністрування.

ТЕМА 5. Правозастосування. проблеми і помилки правозастосування

Застосування норм права державними органами. Необхідність правозастосування. Вимоги до правильного застосування норм права: правовладдя,

обґрунтованість, доцільність, справедливість, гуманізм.

Суб'єкти правозастосування.

Межі правозастосування.

Встановлення та аналіз фактичних обставин справи в процесі правозастосування. Вибір норми права, що розрахована на даний випадок, її аналіз, встановлення автентичності її тексту. Прийняття рішення у справі. Здійснення фактичних дій з виконання акта застосування норм права.

Юридичне тлумачення: поняття, необхідність та значення. Основні способи юридичного тлумачення та їх характеристика. Мовний, логічний, історико-політичний, системний, телеологічний способи тлумачення. Тлумачення за суб'єктами. Офіційне тлумачення та його різновиди. Неофіційне тлумачення та характеристика його різновидів. Тлумачення норм права за обсягом правового змісту. Буквальне, розширювальне та обмежувальне тлумачення норм права. Статичне і динамічне тлумачення.

Прогалини в законі та способи їх усунення (подолання). Проблеми реалізації норм права при прогалинах у законі. Юридичні колізії: поняття і причини існування. Види юридичних колізій. Колізії в сфері правозастосування. Конкуренція нормативно-правових актів.

Способи усунення та подолання юридичних колізій.

Поняття помилок в діяльності правозастосовних органів. Класифікація помилок в правозастосуванні. Помилки в процесі пізнання (пізнавальні). Помилки в оцінці фактичних обставин справи (оціночні або кваліфікаційні). Помилки в юридично-значимій діяльності.

ТЕМА 6. Нормотворчість в публічному управлінні

Поняття нормотворчості (юридичного нормоутворення) та її види.

Стадії юридичного нормоутворення.

Поняття та види нормативно-правових актів. Нормативно-правові акти за юридичною силою: закони та підзаконні нормативно-правові акти. Поняття та види законів. Конституційні закони, органічні закони, надзвичайні, оперативні, звичайні закони..

Види підзаконних нормативно-правових актів.

ТЕМА 7. Підготовка нормативно-правових актів публічної адміністрації

Поняття управлінського акту. Види актів управління. Акти Президента України. Акти Кабінету Міністрів України. Відомчий акт.

Підзаконний нормативний акт місцевого органу виконавчої влади.

Підзаконний нормативний акт органу місцевого самоврядування.

Підготовка та узгодження нормативно-правових актів органів публічної влади.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні	Консультації	Самостійна робота
Тема 1. Право в демократичному суспільстві: поняття та сутність	14	2	2	-	10
Тема 2. Належне врядування	14	2	2	-	10
Тема 3. Правовладдя та людські права в публічному управлінні	14	2	2	-	10
Тема 4. Організація публічної влади	14	2	2	-	10
Тема 5. Правозастосування. Проблеми і помилки правозастосування	14	2	2	-	10
Тема 6. Нормотворчість в публічному управлінні	9	2	2		5
Тема 7. Підготовка нормативно-правових актів публічної адміністрації	11	2	2	2	5
Усього годин	90	14	14	2	60

6.3. Теми практичних/семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Право в демократичному суспільстві: поняття та сутність	2
2.	Тема 2. Належне врядування	2
3.	Тема 3. Правовладдя та людські права в публічному управлінні	2
4.	Тема 4. Організація публічної влади	4
5.	Тема 5. Правозастосування. Проблеми і помилки правозастосування	2
6.	Тема 6. Нормотворчість в публічному управлінні	2
7.	Тема 7. Підготовка нормативно-правових актів публічної адміністрації	4
	Разом	18

6.5. Можливі види самостійної роботи студентів:

- робота зі словниками і довідниками; аналіз основної та додаткової літератури, нормативно-правових актів та судової практики;
- самостійне вивчення матеріалу за першоджерелами;
- робота з бібліотечними каталогами, самостійний підбір необхідної літератури;

- самостійний пошук необхідної інформації в мережі Інтернет;
- складання анотацій;
- складання рецензій;
- складання огляду публікацій за темою;
- складання і розробка словника (глосарію);
- складання або заповнення таблиць;
- підготовка усного повідомлення для виступу на занятті;
- написання реферату;
- підготовка доповіді та написання тез доповіді;
- підготовка до участі у діловій грі;
- підготовка до групового обговорення кейс-завдання;
- виконання завдань для самоконтролю;
- підготовка презентацій.

Теми індивідуальних проєктів

1. Концепція правової держави, її конституційне закріплення в державі.
2. Співвідношення правової держави та верховенства права.
3. Принципи правової держави у Конституції та законодавстві України, їх зміст. Елементи правової держави.
4. Основоположні права та їх вплив на публічне управління (принципи пропорційності).
5. Правова держава та громадянське суспільство.
6. Конституційні засади організації публічної влади. Співвідношення понять «державний лад», «конституційний лад». Основні принципи конституційного ладу України.
7. Конституційні характеристики української державності (суверенітет, незалежність, демократичний політичний режим, республіканська форма правління, правовий характер державності, соціальна держава).
8. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування.
9. Загальні засади нормотворчості. Різновидності нормотворчості.
10. Поняття та види актів публічної адміністрації (нормативні та індивідуальні акти управління). Дія актів публічної адміністрації (у часі, просторі та за колом осіб). Стадії правотворчості.
11. Система та види нормативно-правових актів. Вимоги до нормативно-правового акта.
12. Порядок підготовки та ухвалення актів публічної адміністрації. Припинення і призупинення дії актів та внесення до них змін.
13. Експертиза проєктів актів управління. Юридіко-технічні вимоги до акта управління: поняття та правове закріплення.
14. Розвиток публічної служби в умовах адаптації вітчизняного законодавства до вимог ЄС.
15. Публічна адміністрація, її провідні суб'єкти. Державно-службові відносини, їх структура. Роль держави як учасника державно-службових відносин.
16. Правовий статус державних службовців: поняття та його складові. Права та обов'язки державного службовця за законодавством України.
17. Принципи державної служби. Ознаки державної служби та державного службовця.

7. Методичне забезпечення дисципліни

Основу комплексу методичного забезпечення навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні» складають:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- плани семінарських занять та методичні рекомендації до них;
- завдання для самостійної роботи з рекомендаціями;
- індивідуальні завдання;
- тестові завдання;
- питання для підготовки до іспиту;
- рекомендовані джерела.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Право в публічному управлінні [Текст] : Конспект лекцій / Л.Ю.Величко, О.Г.Рогова; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. Х. : Магістр, 2020. 111 с.
2. Звіт про НДР Імплементация принципів *aquis communautaire* в діяльності органів публічної влади: Харків, 2020. 244 с.
3. Величко Л.Ю., Собченко В.В. Правове регулювання праці та соціального захисту: навч.-метод. посіб. для слухачів факультету підготовки магістрів державного управління. Х. : Магістр, 2020.

Додаткові

1. Позігун І.О. Співвідношення принципу верховенства права з іншими принципами адміністративного процесу. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2021. Вип. 1 (71). С. 109-113.
2. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / В. Баштанник, А. Новак, Є. Бородин [та ін.]; за заг. ред. В. В. Баштанника. 2-ге вид. Дніпро: ГРАНІ, 2019. 258 с.
3. Про державну службу. Закон України від 10 грудня 2015 року. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 4. Ст.43.
4. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 року. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97%D0%B2%D1%80#Text>

Наукові публікації:

1. Управлінські, правові та соціально-економічні аспекти імплементації *aquis communautaire* у діяльності органів публічної влади України / За заг. ред.. докторів юридичних наук Л.Ю. Величко та С.М. Клімової. Харків : Магістр, 2021. 204 с.
2. Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України: монографія / [Д.В. Карамішев, Н.В. Мирна, Л.Ю. Величко та ін.]; за заг. ред.. д.держ.упр., проф. Д.В. Карамішева.-Х.:Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2021. 201 с.
3. Величко Л.Ю., Рибалко К.В. Про поняття «публічне управління землями сільськогосподарського призначення». *Теорія та практика державного управління*. 2021. № 1.
4. Рогова О.Г. Юридична техніка у законотворчій діяльності// Тези VII

Міжнародної науково-практичної конференції «SCIENCE, SOCIETY, EDUCATION: TOPICAL ISSUES AND DEVELOPMENT PROSPECTS» The 7 th International scientific and practical conference «Science, society, education: topical issues and development prospects» (June 7-9, 2020) SPC «Sci-conf.com.ua», Kharkiv, Ukraine. 2020. 1004-1011.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>.

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/ua>.

Вища рада правосуддя. URL: <https://hci.gov.ua/page/misiya>

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog>

Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Центр політико-правових реформ. URL: <https://uplan.org.ua/analytics>